

Cultura

ARQUITECTURA

ANTONI RIBAS TUR
BARCELONA

Han passat 20 anys del Congrés de la Unió Internacional d'Arquitectes a Barcelona. L'esdeveniment va deixar una imatge memorable: una de les vaques sagrades del sector, Peter Eisenman, lluint una samarreta del Barça. La imatge va ser capturada durant un debat que es va haver de celebrar a la plaça dels Àngels perquè l'interès per anteriors conferències del congrés havia desbordat l'aforament previst. Els temps i la situació del sector ara són uns altres i el Col·legi d'Arquitectes de Catalunya acull des de dilluns i fins avui un nou simposi que pren el pols a temàtiques que ja eren punts calents aleshores, com l'habitatge i el disseny de les ciutats.

"L'època dels arquitectes estrella i els edificis icònics ha acabat. Es pot observar en la mateixa organització d'aquest congrés, que es més horitzontal i que coincideix amb una nova cultura més participativa", diu l'arquitecta i professora de la universitat de Princeton Beatriz Colomina, que participa avui al congrés. "Al llarg d'aquests 20 anys hi ha hagut canvis notables. L'arquitecte ha diversificat molt el seu camp d'acció. El 1996 parlàvem fonamental-

CONGRÉS D'ARQUITECTURA

Les emergències dels arquitectes

L'habitatge, el territori i la participació ciutadana centren el simposi organitzat pel COAC

ment d'edificis, i a través d'aquests edificis l'arquitectura transcendia a la ciutat i la societat. Ara, en canvi, l'arquitectura opera en molts camps", afirma l'arquitecte Juan Herreros, que també hi participa avui. A més de la ciutat, abordem els reptes de futur que els arquitectes tenen en l'habitatge i la seva relació amb la ciutadania.

Del barri a l'espai virtual
Com s'humanitzen les ciutats en el temps de les xarxes socials?
Dos dels ponents del congrés abordem el futur de les ciutats des de

Territori
"Hem farcit les perifèries de les nostres ciutats d'illes inconnexes", diu J. Herreros

posicions als antípodes l'una de l'altra. Beatriz Colomina parlarà avui de l'impacte de les xarxes socials en la percepció dels espais i d'una idea de la ciutat que es remunta a la Revolució Industrial i com es van separar el lloc de treball del de residència. "Vivim a les ciutats que van ser la conseqüència d'aquella separació, els arquitectes sembla que no s'han adonat com ja s'ha transformat la manera com vivim. Ara la ciutat ja no és el que era: les relacions entre el que és públic i el que és privat i el lloc de treball i el de residència no

són les mateixes", explica Colomina. A més, l'espai virtual de les xarxes socials també apareix com una forma de vida: "Vivim en un espai que anomeno *híbrid* -subratlla-: vas passejant pel carrer i alhora estàs pendent del mòbil, participant en l'espai digital. Fins a quin punt el teu edifici és *instagramable* s'ha convertit en una pregunta", explica Colomina.

En canvi, Jordi Badia aborda el futur de les ciutats des de la "indignació ciutadana" provocada per la "crisi de valors" i les "transformacions socials" del present. "Ara és el moment d'entendre la ciutat com una expressió d'un sistema d'expressió col·lectiu, i l'arquitectura, a partir d'ara, ha de ser l'arquitectura de la ciutat". "La gent demana una participació més intensa i directa -subratlla Badia-: com s'ha de gestionar el turisme, els temes de sostenibilitat, els automòbils, i la gent reclama més proximitat en la gestió de l'energia i l'alimentació i un sentit del patrimoni més ampli". Però, com diu l'arquitecta Eva Franch, directora de la plataforma d'investigació arquitectònica i artística Storefront, la participació mateixa és objecte de debat: "No sempre està ben articulada, o respectada. Hem de reflexionar i fer autocrítica sobre els espais que ens

**ISABEL COIXET,
PREMI
ATLÀNTIDA**

El Gremi d'Editors de Catalunya ha distingit Isabel Coixet amb el premi Atlàntida 2016 per la seva contribució al foment de la lectura i el món del llibre. Els premis de l'edició es lliuraran el 19 de desembre.

**DOS CURTS
CATALANS, CAMÍ
DELS OSCARS**

L'Acadèmia de Hollywood ha anunciat els curtmetratges preseleccionats per als Oscars. Entre els 10 títols que van camí de la final, n'hi ha dos de catalans, *Timecode*, de Juanjo Giménez, i *Graffiti*, de Lluís Quilez.

PATRIMONI

**La policia intervindrà
per recuperar l'herència
de Muñoz Ramonet**

SÍLVIA MARIMON
BARCELONA

S'obre un nou capítol del llarg i rocambolesc litigi entre l'Ajuntament de Barcelona i les filles de Julio Muñoz Ramonet per la impressionant col·lecció d'art que l'industrial va deixar en herència al consistori, que fa més de 25 anys que dura: ara hi intervindrà la policia. Ahir, a quarts d'onze del matí, funcionaris d'un jutjat de Madrid es van presentar a casa de Manuel Castelo Muñoz (fill de la recent Premio Nacional de fotografia Isabel Muñoz Villalonga i nét de Julio Muñoz Ramonet) per recuperar *L'anunciació del Greco* i *L'aparició de la Mare de Déu del Pilar* de Goya, valorades en set milions d'euros. Castelo havia firmat una notificació, la tercera que rebia, avisant-lo que els funcionaris anirien a recollir les obres, però no va obrir la porta de la casa que té al barri de la Castellana de Madrid. "La pròxima vegada els funcionaris hi aniran amb la policia i, si convé, es farà ús de la força per obrir la porta", va dir el tinent d'alcalde i president de la Fundació Muñoz Ramonet, Jaume Asens. "Hi ha el risc que es venguin aquestes dues obres; ja les van intentar vendre. És un espoli greu", va afegir. Castelo, segons una sentència ferma del 2012 del Tribunal Suprem, hauria d'haver entregat les obres el passat 18 de maig. Fa mig any, el nét de Muñoz Ramonet va assegurar que acataria la sentència.

La guerra judicial entre el consistori i les filles de Muñoz Ramonet va començar el 1994. En el procés penal, a les filles de l'industrial se les va acusar de delictes d'apropiació i estafa processal. Quan l'equip d'Ada Colau va entrar al consistori, s'hi va sumar una nova acusació: saqueig. En el procés penal també s'ha personat com a acusació l'Advocacia de l'Estat. "Les filles de Muñoz Ramonet han fet servir tot tipus d'argücies per no col·laborar amb la justícia -va dir Asens-. Sorpren que algú que té un Premio Nacional de cultura tingui aquesta actitud", va afegir. "Anirem fins al final", va assegurar el regidor de Cultura, Jaume Collboni. —

La maqueta de Barcelona del COAC s'ha convertit en la icona del congrés. COAC 02. Can Batlló reflecteix la participació ciutadana en l'arquitectura. PERE VIRGILI 03. Storefront va fer un concurs de projectes amb el lema de la urgència. STOREFRONT

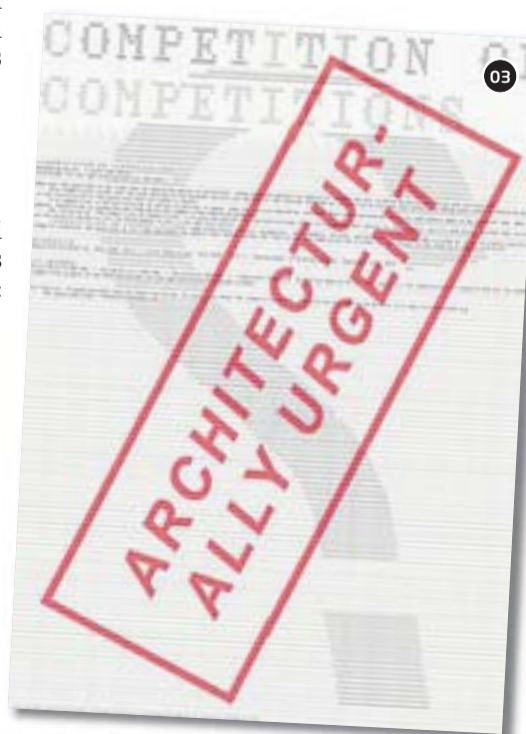
pertanyen i hem de reclamar i reivindicar els horitzons compartits, que no sempre són evidents".

En la línia de com redefinir les ciutats existents, l'arquitecta Lucy Sullivan va presentar dimecres una sèrie d'experiències participatives desenvolupades en països com Xile i Turquia. "Podem aprendre molt de les ciutats informals", diu Sullivan. També va defensar un "urbanisme viu" i un "urbanisme tou", consistent en microintervencions que milloren les condicions de vida de les persones.

**Tornar a viure al centre
L'habitatge a la perifèria
ha resultat un fracàs**

L'habitatge i la gestió del territori formen un binomi que reclama als arquitectes respostes complexes: s'acumulen els pisos buits a les ciutats, els centres són presos pel turisme i els afores de les ciutats i els suburbis creixen descontroladament. "Hem farcit les perifèries de les nostres ciutats amb illes inconexes, travessades per infraestructures. Aquest paisatge va ser prometedora durant un temps, però ha resultat ser molt caòtic. El moviment residencial cap al centre i el d'observació i rectificació del que ha passat amb les perifèries són les nostres grans assignatures pendents", explica Herreros.

Tant Juan Herreros com Jordi Badia coincideixen en la necessitat que l'habitatge reconquereixi el centre de les ciutats. Però, per aconseguir-ho, serà necessari repensar les tipologies i la relació amb l'administració pública. "Un dels reptes que tenim és com contenir l'agressió de l'especulació immobiliària i del turisme i tornar a fomentar les

activitats que poden millorar la ciutat -afirma Badia-. Els nous habitatges s'haurien de construir des de la continuïtat amb el teixit existent i s'haurien de buscar noves formes de viure. Per exemple, a Europa s'està començant a experimentar amb el *cohousing*, en què diferents famílies conviuen en un edifici, i pot ser una resposta". "S'han de repensar les tipologies residencials, en la mesura que el centre de la ciutat sigui capaç d'alliberar-se de normatives i es puguin fer edificis amb programes mixtos, on la residència i la feina puguin conviure i on les dimensions dels apartaments no siguin el gran factor de la conversa", explica Herreros.

Aquesta mateixa situació també es repeteix a Londres: "Hi ha sectors que, tristament, estan més controlats que d'altres. En els últims anys hem vist com el nombre d'habitatges assequibles es reduïa i estava sota amenaça. I també hem vist com sorgeixen de l'emprenedoria social, que decideix involucrar un arquitecte en la seva tasca", explica Sullivan.

Recuperar la confiança

El paper social dels arquitectes comença a transformar-se

En els últims anys, la figura de l'arquitecte ha estat subjecta a nombroses pressions: l'atur ha fet estralls al sector arran de la crisi i l'arquitecte s'ha vist també com un personatge capriciós i autor d'obres que han provocat un malbaratament de recursos. Ara es troba en transformació: "S'està descobrint lentament per a què serveix un arquitecte i què és el que l'arquitectura pot fer per a les persones", diu Herreros. "És vital comunicar que per a qualsevol persona hi ha un arquitecte que farà el seu projecte amb dedicació i amor -subratlla-, per molt barat que sigui, i li pot donar a aquesta persona la possibilitat de viure una experiència extraordinària". "Hem de recuperar l'estima del ciutadà, hem de mirar la gent a l'altura dels ulls", subratlla Badia.

Per a Eva Franch, la figura de l'arquitecte s'ha de recuperar de "l'esclat de les eines de disseny i producció digitals" i de "l'especialització" que va viure als anys 90 i als primers anys d'aquesta dècada: "Aleshores va haver-hi una pèrdua de consciència de la responsabilitat que l'arquitecte té en tots els moments del disseny. Si no prenem aquestes responsabilitats, les prendran altres figures dins la societat, i aleshores l'arquitectura i l'espai públic perden qualitat". —

